

Ústí n.L. - exploze, výpověď sociálního demokrata

Vypovídá Alois Ullmann, 8.2.1951

Dokumenty k vyhnání Němců z českých zemí, zpráva 31

Pisatelé této zprávy umožnily různé okolnosti podat co nejpřesnější a nejobektivnější popis exploze a jednotlivých událostí, které měly drtivé důsledky:

Šel jsem toho dne, 30. července 1945, v 10 hodin dopoledne do vnitřního města. Když jsem vcházel do živějších ulic, pozoroval jsem v někdejší Drážďanské i ve Schmejkalově ulici, jak vojáci obávané Svobodovy gardy v známých uniformách vyháněli s chodníků všechny Němce s bílou páskou na rukávě, nebo je dokonce shazovali. Tázal jsem se, co se děje, a dozvěděl se, že v noci poprvé přijela do Ústí Svobodova garda.

Po událostech v jiných částech Sudet mi bylo ihned jasné, že Němcům ve městě a okrese Ústí nastaly zlé časy. Na nádraží jsem právě viděl vystupovat z jednoho pražského vlaku asi 300 osob velmi pochybného vzezření. Tito lidé byli přibližně 18 až 30 let staří a měl jsem dojem, jako by někde rozpustili věznicí.

Odpoledne v 15,30 hodin jsem seděl ve svém bytě, když se najednou ozvala hrozná rána. Na okamžik jsem se domníval, že se ve vedlejší místnosti převrhla skříň. Šel jsem se tam ihned podívat, ale nic takového se nestalo. Okamžitě mi napadlo, že jde o explozi a vystoupil jsem na střechu domu. Za Mariánským vrchem jsem spatřil vystupovat k obloze obrovský oblak kouře. Docházelo k dalším menším explozím. Šel jsem ihned do města, bílou pásku jsem si nenavlékl, a to bylo mé štěstí. Hon na Němce začal. Podíleli se na něm také vojáci Svobodovy gardy a bylo vidět i jednotlivé ruské vojáky. Byli ozbrojeni všemožným náčiním jako latěmi z plotů, sochory, násadami lopat, atd., které si někde opatřili. Bez výběru jimi mlátili až do zhroutení ty, kdo mluvili německy, nebo měli pásku na rukávě. Měl jsem dojem, že to nebyli Češi žijící v okrese, ale spíš ti, kteří přijeli dopoledne vlakem. Tomu nasvědčovala také okolnost, že se vybavili náhradními zbraněmi, jaké jim právě přišly do rukou. Pouze vojáci Svobodovy gardy měli pušky.

Chodil jsem asi dvě hodiny po městě, a co jsem při tom viděl, bylo příšerné. Hovořit jsem ovšem nesměl, jinak bych se byl prozradil, že jsem Němec.

Poněvadž v 15 hodin končila pracovní doba a především zaměstnanci firmy Schicht museli jít domů přes labské mosty, řádili v blízkosti Tržního náměstí a nádraží nejdivočejší tlupy. Házely ženy s dětskými kočárky do Labe, a ty se staly terčí pro vojáky, kteří stříleli na ženy tak dlouho, až z proudu už nevypluly. Také do vodního rezervoáru na Tržním náměstí házeli Němce, a sotva se vynořili, tyčemi je stlačovali pod hladinu. Teprve kolem 17. hodiny se ukázalo několik ruských důstojníků, kteří se snažili vyklidit ulice, přitom jim pomáhali někteří Češi v uniformách. Tlampačem byl potom česky vydán zákaz vycházení. 31. července vytiskli vyhlášku, nařizující pro Němce omezený zákaz vycházení, že totiž od 18 hodin nesmějí na ulici. Pro Čechy platil zákaz vycházení od 20 hodin.

Večer 30. července byli mrtví sneseni na tři sběrná místa a odvezeni nákladními auty. Na těchto třech místech se napočítalo na 400 mrtvých. Kolik jich bylo odvezeno z jiných míst a kolik kromě toho odplavilo Labe, nebylo možno zjistit. O tom nemohly podat informace ani zasvěcené kruhy národního výboru. Večer 30. července jsem se také dozvěděl o záměru očistit celý okres Ústí spolu se sousedními okresy Teplice a Děčín – Podmokly ode všech Němců a poslat je do vnitrozemí, kde měli být nasazeni na nucené práce.

Němci byli veřejně obviňováni ze sabotáže jako původci exploze.

Co se opravdu přihodilo?

Ve čtvrti Krásné Březno se skladovala dělostřelecká munice, pancéřové pěsti ap., sebrané v květnových dnech. Podle českých údajů to byly 2 miliony kusů všeho druhu. Třídění této munice prováděli vězni ze sběrného tábora Skřivánek, mezi nimi někteří prominentní nacisté. Tito vězni byli 30. července propuštěni překvapivě už ve 14,45 hodin z továrních prostorů, takže se 40 minut před explozí na půdě závodu nenacházel ani jediný Němec, pouze české strážní orgány. Několik sekund před výbuchem přeletělo nad čtvrtí letadlo – později se prokázalo, že šlo o anglický letoun, který neměl s výbuchem nic společného, roku 1947 jsem hovořil s jedním členem jeho posádky, který mi sdělil svá

pozorování. V mých výpovědích českým úřadům o příčině výbuchu hrálo toto letadlo zpočátku nemalou roli.

Vedoucí policie okresního národního výboru byl v době výbuchu u jednoho německého lékaře (alibi) a odešel od něho teprve po explozi.

V kanceláři okresního národního výboru byly přítomny některé úřední osoby, mezi nimi také vojenský velitel. Ten opustil okamžitě po výbuchu kancelář se slovy: "Teď uděláme revoluci proti Němcům" a potom začaly jatky.

Jel jsem 31. srpna do Prahy, kde jsem se obrátil na několik prominentních českých funkcionářů, které jsem znal, a vylíčil jim svá pozorování. Tam jsem též prohlásil, že to byl další požár říšského sněmu, který měl dát podnět k masakru proti Němcům.

Mezitím se dostavili do Ústí tři čeští ministři, s nimi i generál Svoboda. Měl jsem ten dojem, že na pražských úředních místech vládly velké rozpaky kolem událostí v Ústí. Z naší strany se rozšířila pověst, že události filmovali zahraniční novináři, a jejich film je prý v bezpečí. Tehdejší česká vláda měla ještě jistý respekt před západním veřejným míněním. Myšlenka evakuace byla potlačena a další pronásledování Němců zakázáno.

Příznačné je, že z tehdejších hlavních funkcionářů okresního národního výboru, kteří tvořili takzvané užší vedení, žije dnes (roku 1951 – pozn. ed.) už jen jediný, všichni ostatní zemřeli. Je nutno přiznat, že se tehdejší český starosta Ústí, pan Vondra, všemi prostředky snažil zastavit řádění přicestovalé luzy, a sám byl proto bezmála hozen do Labe.

Koncem listopadu 1945 jsem jel opět do Prahy a dal se do hovoru s jedním Čechem z Krásného Března. Pověděl mi, že musí do Prahy jako svědek s výpovědí o explozi. Prohlásil, že on i mnozí jiní jsou přesvědčeni, že výbuch byl připraven a proveden nějakou klikou a také události po výbuchu patřily do tohoto připraveného rámce. Jak vyšetřování dopadlo, jsem se nedozvěděl, protože jsem se s tím člověkem už nikdy nesetkal.

Takové byly skutečné události. Všechna jiná líčení, která byla uveřejněna, i z české strany, neodpovídají zcela pravdě. Stejně tak neodpovídá pravdě ani vylíčení v poslední knize Bruno Brehma "Na pokraji propasti".

Ústí – očitě svědectví o krveprolití

Vypovídá Therese Magerová, 11.8.1946

Dokumenty k vyhnání Němců z českých zemí, zpráva 32

Až do evakuace jsem bydlela v Ústí, Teplická ulice 36. Odpoledne 30. července 1945 jsem šla v 15,30 Krásnobřezenskou ulicí do Ústí. Náhle jsem slyšela od cukrovaru v Krásném Březně detonaci a nato jsem spatřila vystupovat oblaka kouře. Zároveň začali Češi rozšiřovat pověst, že výbuch způsobili Němci a začali pronásledovat všechny, kdo měli bílou pásku. Sama jsem byla činná v sanitní službě a páska Červeného kříže mě zřetelně označovala jako sestru. Češi se valili všemi ulicemi, sráželi Němce nebo po nich stříleli, pokud utíkali.

Utíkala jsem k mostu přes Labe a viděla, jak stovky německých dělníků, kteří šli ze Schichtových závodů, byli házeni do Labe. Češi vrhali do řeky i ženy a děti i dětské kočárky. Většinou to byli Češi v černých uniformách s rudými páskami na rukávě (příslušníci SNB). Házeli ženy a děti, které se nemohly bránit, s 20 m vysokého mostu do proudu. Sama jsem se mostu vyhnula a potom, co jsem spatřila tyto příšerné scény, jsem utíkala Hrnčířskou ulicí zpět k ústeckému Školnímu náměstí. Tam jsem šla do ordinace své nadřízené dr. N., kde už byli 4 ranění. V té chvíli vstoupila i dr. N., která táhla dovnitř z ulice těžce raněného. Byl to 70ti letý Josef Horn z Ústí, který měl tři těžká zranění na hlavě a navíc mu prořízli hrdlo. Dovezli jsme Horna do nemocnice, kde ho nejprve nechtěli přijmout a teprve po dlouhém prošení vzali starého muže do ošetřování. Masové pronásledování Němců trvalo do pozdního večera. Ze všech koutů ulic jsme slyšeli křik a

pláč. Ani úřady ani sovětská okupační moc nezakročily proti masovému vraždění. Četní Němci, kteří se plaváním z Labe zachránili, byli ostřelováni kulomety. V Ústí se odhadovalo, že takto přišlo o život 800 až 1.000 lidí.

31. července pronásledování ustávalo. Němci, kteří se opět odvážili na ulici, museli dolů s chodníků, a pokud to hned nepochopili, byli zbiti. Všichni, kdo nosili bílé pásky, byli od té doby vystaveni jakékoli zvůli a jednalo se s nimi jako se zvěří na odstřel.

Tuto výpověď potvrzuji vlastnoručním podpisem a jsem připravena kdykoli ji pod přísahou opakovat.

Ústí – masakr, výpověď komunisty

Vypovídá Herbert Schernstein, 9.12.1945

Dokumenty o vyhnání Němců z českých zemí, zpráva 33

Už před válkou jsem byl členem komunistické strany a od roku 1938 do roku 1945 jsem byl v koncentračních táborech Terezín, Sachsenhausen a Ravensbrück. 8. července jsem se vrátil z koncentráku do Ústí, kde Češi právě evakuovali mou matku. Navzdory všem průkazům (komunistická strana a koncentrační tábor) jsem všude narazil na hrubé odmítnutí. Se slovy "Němec je Němec!" mi všude řekli, že mě nemohou přijmout. S mnoha mými dřívějšími soudruhy zacházeli vzdor antifašistickým průkazům úplně stejně. Tak mému příteli Willi Krebsovi z Litoměřic, který byl zakladatelem komunistické strany v Předlicích, vzali už před dvěma měsíci během pěti minut jeho obchod s potravinami. Češi a komunisté nás nepodporovali naprosto nijak. Jsem také přesvědčen, že v KSČ je mnoho fašistických živlů. Tak žije v Ústí jistý kriminální inspektor Dibisch, který dnes dělá velkého komunistu, ale před válkou mě pronásledoval pro mou komunistickou stranickou příslušnost.

O událostech při velké explozi vedle cukrovaru v Krásném Březnu, při nichž přišlo o život na 1.000 Němců, mohu podat přesné údaje, protože jsem tam náhodou jel kolem směrem do Ústí. Šlo o explozi skladu granátů, který byl zřízen vedle cukrovaru Krásné Březno, k němuž byla za války připojena chemická továrna. Češi obvinili z exploze Němce a brutálně proti nim zakročili. Po 4. hodině odpolední hnali příslušníci Svobodovy gardy všechny Němce z bytů v okolních blocích a hromadně je štváli do labského proudu. Viděl jsem, jak ve vlnách mizely ženy a děti, na Ferdinandově výšině si Češi vyhrabali kulometná hnízda a odtud stříleli na Němce, unášené řekou. Podle mého odhadu tímto způsobem přišlo o život na 1.000 Němců. Zvláště tvrdě postupovali Češi proti německým antifašistům, kteří byli označeni rudými páskami. Češi prohlašovali, že tito Němci nesou hlavní spoluvinu na této události. Mnoho Němců, mezi nimi i dcera rodiny Klingerů z Předlic, které dobře znám, je dodnes neznámých.

Mnozí Němci byli zahráni do lágru Skřivánek, kde museli žít za nejtěživějších okolností. Tábor byl později přeložen do Všebořic. Tam bylo možno často spatřit žlutou vlajku, která varovala příchozí před návštěvou pro nakažlivé choroby a znamenala "Pozor, tyfus z hladu!". Ve Všebořicích umíralo denně 300 – 400 Němců na tento mor. Bývalí vězni koncentračních táborů, mezi nimi jistý Vlček a vedoucí pracovního nasazení Čuba, postupovali proti německým zajatcům zvláště tvrdě a daleko předstihli mně známé a na vlastním těle vyzkoušené koncentračnické metody nacistů.

Ústí – masové vraždy, výpověď dělníka

Vypovídá Max Becher, 14.12.1946

Dokumenty k vyhnání Němců z českých zemí, zpráva 34

30.7.1945 explodoval v jednom ústeckém předměstí (Krásné Březno) sklad munice. Přirozeně to prý způsobili Němci, v každém případě použili Češi této záminky, aby Němce napadli.

Ústí leží na levém břehu Labe, moje pracoviště, firma Georg Schicht AG, ve Střekově na pravém břehu. Jeden jediný most vede přes Labe.

V 16,30 po skončení pracovní doby jsme byli u tovární brány důkladně prohledáni, zda nemáme zbraně, před příchodem k mostu ještě jednou. Kdo byl jednou na mostě, nesměl už zpátky. Na ústeckém břehu nás čekaly stovky Čechů s obuškami a železnými tyčemi. Způsobili mi několik těžkých zranění hlavy, mému společníku, 67ti letému mistru, přede mnou rozbili lebku. (Jak jsem se později dozvěděl, byl hozen do Labe a potom 10 km po proudu vyplaven na břeh.) Mně poručili, abych jednoho mrtvého, který ležel na chodníku s rozdrčenou lebku, donesl do blízké jámy; až se vrátím, jsem na řadě já, že mě ubijí. Musel jsem svléknout sako a vytírat kaluž jeho krve, a vtom na mě dopadaly rány. Přesto se mi podařilo uniknout, jistý Čech mě pronásledoval až do jedné postranní ulice. Měl 5–8 cm silný obušek; tento muž mi způsobil nejtěžší zranění; nechal mě teprve, když si pravděpodobně myslel, že jsem mrtev. Přišel jsem opět k vědomí a s pomocí dvou Čechů jsem se dostal do bytu, jehož němečtí obyvatelé vyrozuměli stanici Červeného kříže. Odnesli mě na nosítkách a díky několika šťastným náhodám dopravili téhož dne ve 22 hodin do nemocnice, což pro mne znamenalo záchranu života. Moje zranění: 3 zlomená žebra, zlomené levé předloktí, 6 zranění hlavy, která byla sešita 23 stehy; celá levá paže, kterou jsem si chránil hlavu, byla tak napuchlá, že zlomenina předloktí byla zjištěna náhodou při rentgenování teprve o 2 měsíce později. Pobyť v nemocnici od 31.7. do 20.10.45. Domácí ošetření od 20.10. do 19.11.1945.

Následky jsou: Dodnes silná závrať při zvednutí hlavy a při pohledu vzhůru, bolest v místech zlomeniny žeber při námaze a změně počasí.

Převzato z knihy „Slyšme i druhou stranu, Dokumenty k vyhnání Němců z českých zemí“, výběr a překlad z německého originálu „Dokumente zur Austreibung der Sudetendeutschen“, Mnichov 1952. Českou edici připravila Sidonia Dědinová, vydalo Infocentrum Šumava, České Budějovice 1991.

Zpráva 31 - str. 88-91; zpráva 32 - str.91-92; zpráva 33 - str. 92-93; zpráva 34 - str.93-94.

Přetisk pro www.go-east-mission.de (únor 2006) se svolením editorky.